



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 150/2018-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. apríla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, porušenia základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s porušením čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, porušenia základných práv zaručených v čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 16/2011 a jeho rozsudkom z 3. júla 2013, postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 105/2013 a jeho uznesením z 5. februára 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tdo 35/2016 a jeho uznesením z 15. marca 2017 a takto

### **rozhodol:**

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

### **O d ô v o d n e n i e:**

#### **I.**

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. augusta 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s porušením čl. 144 ods. 1 ústavy, porušenie základných práv zaručených v čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a porušenie práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 16/2011 a jeho rozsudkom z 3. júla 2013, postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 105/2013 a jeho uznesením z 5. februára 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tdo 35/2016 a jeho uznesením z 15. marca 2017.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 2 T 16/2011 z 3. júla 2013 uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. a) a ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v časti dokonaného a v časti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a), d), f) a i) Trestného zákona a bol mu podľa § 186 ods. 4 Trestného zákona, zistiac poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j) Trestného zákona a nezistiac žiadnu priťažujúcu okolnosť podľa § 37 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 a 3 a § 39 ods. 1 Trestného zákona pri aplikácii § 39 ods. 3 písm. b) Trestného zákona uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 14 rokov, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom strázenia podľa § 48 ods. 3 Trestného zákona. Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 78 ods. 1 Trestného zákona mu okresný súd uložil ochranný dohľad v trvaní 3 rokov.

3. Proti prvostupňovému rozhodnutiu sťažovateľ podal odvolanie, ktoré krajský súd uznesením sp. zn. 1 To 105/2013 z 5. februára 2014 podľa § 319 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol ako nedôvodné.

4. Súc nespokojný s výsledkom trestného konania sa sťažovateľ následne mimoriadnym opravným prostriedkom obrátil na najvyšší súd z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. b), c), g) a i) Trestného poriadku. Najvyšší súd však podané dovolanie uznesením 3 Tdo 35/2016 z 15. marca 2017 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

5. Podľa názoru sťažovateľa v uvedenej trestnej veci „došlo k hrubému porušeniu“ jeho „práva na obhajobu“, keď „súd rozhodol v nezákonnom zložení... rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a... rozhodnutie (rozsudok) je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, keďže v konaní o riadnom opravnom prostriedku sa odvolací súd neriadil revíznym princípom...“.

6. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 35/2016 z 15. marca 2017 sťažovateľ považuje za „nezákonné, nespravodlivé a v konečnom dôsledku i za arbitrárne, nakoľko postupom všeobecných súdov... došlo k porušeniu... základných práv a slobôd, ktoré sú garantované Ústavou SR, Listinou zákl. práv a slobôd ako aj Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a zákl. slobôd“.

7. Sťažovateľ tvrdí, že po podaní obžaloby bol vo veci konajúcim senát „2 T“ v zložení [REDAKOVANÉ] (predsedníčka senátu), [REDAKOVANÉ] (prísediaca), [REDAKOVANÉ] (prísediaca) a [REDAKOVANÉ] (prísediaca), ktorý sťažovateľ považoval za „zákonný senát“, avšak na hlavnom pojednávaní 31. mája 2011 senát „2 T“ konal v zložení [REDAKOVANÉ] (predsedníčka senátu), [REDAKOVANÉ] (prísediaci), [REDAKOVANÉ] (prísediaca) a [REDAKOVANÉ] (prísediaca). Podľa jeho názoru to nebolo v súlade s jeho právom na zákonného sudcu. Pokiaľ dovolací súd vo svojom rozhodnutí poukázal na stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu č. Tpj 73/2014 zo 16. júna 2015, ktorým bol prelomený právny názor vyslovený v rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 23/2013 zo 16. októbra 2013 v otázke zákonného sudcu, na ktorý sa sťažovateľ odvolával v mimoriadnom opravnom prostriedku, túto argumentáciu neakceptoval. Zastáva názor, že označené stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu je „z hľadiska ústavnosti neprijateľné, neakceptovateľné, neudržateľné a arbitrárne, a teda ako také dehonestujúce čl. 48 ods. 1 Ústavy SR a predovšetkým odporujúce čl. 1 ods. 1 Ústavy SR“.

8. Sťažovateľ v súvislosti s namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy tvrdí, že vo veci konajúce všeobecné sudy jeho vinu *„založili na extrémnom nesúlade so skutkovými a právnymi zisteniami, na nevysporiadaní sa s námietkami, na nerešpektovaní základných ústavných princípov platiacich pre trestné právo, na ich deformácii, na svojvoľnej interpretácii a aplikácii noriem trestného práva a na absolútnej nespravodlivosti. Dovolací súd svojvoľne vykladá a aplikuje predpisy...“*.

9. Z rozsudku okresného súdu podľa sťažovateľa jednoznačne vyplýva, že celé trestné stíhanie jeho osoby sa viedlo *„jednostranne, tendenčne a zaujato... trpí mnohými vadami, či už procesného alebo hmotnoprávneho charakteru, ktoré však ostali všeobecnými súdmi nepovšimnuté“*.

10. Podľa názoru sťažovateľa *„počas prípravného i súdneho konania nebolo žiadnym relevantným dôkazom preukázané, že by som sa nejakým spôsobom podieľal na samotnom únose, alebo že by som poškodeného strážil“*. Nielen sám sťažovateľ, ale aj ďalší obžalovaní svojimi výpoveďami na hlavnom pojednávaní mali poprieť jeho účasť na žalovanom skutku, avšak okresný súd na tieto dôkazy neprihliadal, a teda neposkytol mu primeranú právnu ochranu. Rovnako sa súd prvého stupňa nezaoberal rozpormi, ktoré mali vzniknúť na hlavnom pojednávaní, pritom krajský súd pochybenia okresného súdu nenapravil. Závery súdov prvého a druhého stupňa sú podľa sťažovateľa založené na *„ľubovôli“*.

11. Za porušenie základného práva na obhajobu sťažovateľ považuje uprednostnenie tých dôkazov konajúcimi všeobecnými súdmi, ktoré boli *„zabezpečené štátom a to v čase prípravného konania, resp. v čase, kedy sa začínalo tr. stíhanie a následne vznieslo obvinenie voči konkrétnym páchatelom“*, avšak tieto úkony sa *„realizovali bez prítomnosti... obhajcu“* sťažovateľa, ktorému bolo obvinenie vznesené až po vykonaní niektorých vyšetrovacích úkonov (napr. rekognícia). Porušenie základného práva na obhajobu sťažovateľ vidí v tom, že na tvrdenia poškodeného nemal možnosť účinne reagovať.

12. Za odopretie spravodlivosti sťažovateľ považuje skutočnosť, že najvyšší súd odmietol riadne odôvodnené dovolanie. Je presvedčený, že „ak súd I. st. vyniesol odsudzujúci rozsudok na základe mnoho rozporov, založený na nezákonných dôkazoch a odvolací súd neučinil žiadnu nápravu, pričom iba v podstate niečo konštatoval sám, tak dovolací súd by si nemal osvojovať závery nižších stupňov“.

13. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ]... zaručené v čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, v čl. 46 ods. 1 v spojitosti s čl. 144 ods. 1 Ústavy SR, v čl. 48 ods. 1 Ústavy SR a v čl. 50 ods. 3 Ústavy SR a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru konaním a rozhodnutím súdov v tr. konaní vedenom na Okr. súde Nitra pod sp. zn. 2 T/16/2011 a v tr. konaní vedenom na Kraj. súde Nitra pod sp. zn. 1 To/105/2013 a v tr. konaní vedenom na Naj. súde SR pod sp. zn. 3 Tdo/35/2016 porušené boli.

2. Ústavný súd SR zrušuje rozhodnutie Naj. súdu SR sp. zn. 3 Tdo/35/2016 a uznesenie Kraj. súdu Nitra sp. zn. 1 To/105/2013 a vec vracia Kraj. súde Nitra na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ]... Ústavný súd SR priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 7.000 Eur...“.

14. Zároveň sťažovateľ predložil ústavnému súdu žiadosť o ustanovenie mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ktorú odôvodnil jeho zlou finančnou situáciou a tým, že sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, „a teda zabezpečenie právneho zástupcu je komplikované“.

## II.

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

17. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

18. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

19. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

20. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť

ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

21. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy, porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s porušením čl. 144 ods. 1 ústavy, porušenie základných práv zaručených v čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a porušenie práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 16/2011 a jeho rozsudkom z 3. júla 2013, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 105/2013 a jeho uznesením z 5. februára 2014 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tdo 35/2016 a jeho uznesením z 15. marca 2017, ku ktorému malo dôjsť tým, že v trestnej veci sťažovateľa rozhodoval nezákonný sudca (senát) prvostupňového súdu, ďalej tým, že výsledky trestného konania premietnuté do rozhodnutí konajúcich všeobecných súdov sú v rozpore so skutkovými zisteniami, a napokon tým, že pri rozhodovaní boli uprednostnené tie dôkazy, pri získavaní ktorých nebol prítomný obhajca sťažovateľa. Napadnuté postupy a rozhodnutia všeobecných súdov sťažovateľ považuje za nezákonné, nespravodlivé a arbitrárne.

22. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

23. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

24. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

25. Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

26. Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

27. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

**K namietanému porušeniu základných práv zaručených ústavou a práva zaručeného dohovorom napadnutým postupom a rozhodnutím okresného súdu a napadnutým postupom a rozhodnutím krajského súdu**

28. V čl. 127 ods. 1 ústavy zakotvený princíp subsidiarity („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

29. Pokiaľ ide o napadnutý postup okresného súdu a jeho rozsudok sp. zn. 2 T 16/2011 z 3. júla 2013, proti tomuto rozhodnutiu mal sťažovateľ možnosť podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok. Túto možnosť aj využil a na základe jeho odvolania o veci rozhodoval krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 105/2013. Vzhľadom na právomoc súdu druhého stupňa poskytnúť sťažovateľovi ochranu jeho

základným právam v prípade, že by došlo k ich porušeniu v konaní pred okresným súdom, je právomoc ústavného súdu preskúmavať prvostupňové rozhodnutie vylúčená. Preto sťažnosť v tejto časti bolo potrebné odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

30. Obdobná je situácia aj vo vzťahu k namietanému postupu a uzneseniu krajského súdu sp. zn. 1 To 105/2013 z 5. februára 2014, keď sťažovateľ využil jemu dostupný právny prostriedok nápravy a podal proti druhostupňovému rozhodnutiu dovolanie.

31. Aj keď dovolanie sťažovateľa bolo uznesením najvyššieho súdu odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, t. j. na neverejnom zasadnutí, bez preskúmania veci, keďže bolo zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, podľa názoru ústavného súdu sa dovolací súd ochrane základných práv sťažovateľa venoval v takej miere, ktorá splnila všetky atribúty pre naplnenie podstaty, účelu a významu princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 *in fine* ústavy, a teda v takom rozsahu, pre ktorý bolo možné prijať záver, že aj v súvislosti s touto časťou sťažnosti existuje dôvod pre jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

### **K namietanému porušeniu základných práv zaručených ústavou a práva zaručeného dohovorom napadnutým postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu**

32. V prvom rade je potrebné pripomenúť, že ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo

samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

33. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

34. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

35. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

36. Do obsahu uvedených práv však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

37. Z opísaných hľadísk pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorý v jeho odôvodnení okrem iného v relevantnej časti uviedol:

*„... senát Okresného súdu Nitra... (aj bez... uvedeného stanoviska), nekonal v nezákonnom zložení... o predbežnom prerokovaní obžaloby... rozhodoval 20. apríla 2011 senát tohto súdu v zložení predsedníčka [REDAKOVANÉ] a prísediaci [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Prísediaca [REDAKOVANÉ] bola náhradnou sudkyňou. Na hlavnom pojednávaní 31. mája 2011 do 3. júla 2013 však už konal senát v zložení predsedníčka [REDAKOVANÉ] a prísediaci [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Prísediaci [REDAKOVANÉ], ktorý nahradil prísediacu [REDAKOVANÉ], ktorá sa medzičasom, pre odchod do zahraničia, vzdala funkcie prísediacej, bol náhradným sudcom. Zo spôsobu zapísania týchto mien do zápisnice o hlavnom pojednávaní síce vyvstáva pochybnosť, ktorý z prísediacich bol riadnym a ktorý náhradným sudcom tak, aby nevznikli ani najmenšie pochybnosti o zákonnosti sudcu pri rozhodovaní, avšak z vyjadrenia predsedníčky senátu [REDAKOVANÉ] z 25. septembra 2015 vyplynulo, že ako riadne prísediace konali od predbežného pojednania obžaloby až do meritórneho rozhodnutia len [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a nedošlo k potrebe realizácie postupu uvedeného v § 246 ods. 2 Tr. por. - nahradenie riadneho člena senátu náhradným prísediacom. Z tohto dôvodu dovolací súd nezistil porušenie článku 48 ods. 1 Ústavy*

*Slovenskej republiky, z ktorého vyplýva zásada, podľa ktorej nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.*

*Pokiaľ obvinený... namieta porušenie práva na obhajobu, nerešpektovaním jeho žiadosti o opakovanie výsluchu v prípravnom konaní, takýto nedostatok nemohol mať za následok závažné porušenie práva na obhajobu, pretože obvinený sa mal právo vyjadriť a vypovedať na hlavnom pojednávaní. Toto právo využil a vypovedal. Vzhľadom na to, že prípravné konanie je len podkladom pre podanie obžaloby a konanie pred súdom, ktorý jediný je oprávnený rozhodnúť o vine, či nevine obžalovaného, i v prípade, ak by obvinený nebol v prípravnom konaní vôbec vypočutý, pretože by napríklad využil právo odoprieť vypovedať a neskôr by žiadal o výsluch, ku ktorému by však pre podanie obžaloby došlo až na hlavnom pojednávaní, nebolo by takéto pochybenie zásadným porušením práva na obhajobu, pretože výpoveďou na hlavnom pojednávaní by bolo v celosti uplatnené právo obvineného na vyjadrenie sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sú mu kladené za vinu a k dôkazom o nich...*

*S námietkou obvineného, že rekogníciu a výsluch poškodeného... neboli za účasti obhajcu, hoci šlo o prípad povinnej obhajoby a na základe tejto skutočnosti bol obvinený uznaný za vinného, sa dovolací súd nestotožňuje. Polemika o vykonaných dôkazoch uvedená v námietkach dovolania obvineného, nie je sama osebe spôsobilá preukázať nezákonnosť vykonania čo i len jediného dôkazu v predmetnej trestnej veci, resp. závažné porušenia práva obvineného na obhajobu. Najvyšší súd poukazuje na vyjadrenie prokurátora Krajskej prokuratúry v Nitre, ktorý uviedol, že neodkladný a neopakovateľný úkon, teda rekognícia, bol urobený pred vznesením obvinenia [REDAKOVANÉ] a práve na základe rekognície bolo obvinenému vznesené obvinenie. Preto nezákonnosť by mohla byť spôsobená neúčastou obhajcu na úkone, na ktorom si vyhradil účasť, neopakovanie úkonu vykonaného pred vznesením obvinenia a pod., pričom v danej veci tomu tak nebolo. Z tohto dôvodu nie je daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. g/...*

*... Súd... vylúčil možnosť, že by niektorí z obžalovaných alebo svedkov, ktorí prispeli k usvedčeniu páchatel'ov, mali osobný alebo spoločný záujem na falošnom obvinení niektorého z obžalovaných, pretože takýto motív konania zo strany spoluobžalovaných, poškodených ani svedkov nebol v konaní žiadnym spôsobom preukázaný. Súd v priebehu dokazovania nezaznamenal také rozpory, ktoré by boli spôsobilé vyvolať dôvodné pochybnosti o skutkových zisteniach, prípadne o páchatel'och. Rozpory, ktoré vznikli pri*

výpovediach svedkov, súd odstraňoval prečítaním ich výpovedí z prípravného konania. Namietané rozpory svedkovia a obžalovaní vysvetlili odstupom času a potvrdili prevažne svoje výpovede z prípravného konania. V tejto súvislosti dáva súd do pozornosti, že dokazovanie minulých skutkových okolností vrátane ich popisu je limitované u jednotlivca jeho biologickými, psychologickými a sociálnymi danosťami. Pri hodnotení jednotlivých výpovedí a dôkazov je tak treba zohľadniť fakt, že stopercentné dokázanie nejakej skutočnosti nie je prakticky možné, podobne ako nie je možné ľudskými zmyslami zachytiť objektívnu realitu.

Skutkové okolnosti prípadu, ako boli zistené dokazovaním, jednoznačne svedčali tomu, že obžalovaní spáchali prejednávany trestný čin vydieračského únosu ako organizovaná skupina s poukazom na ustanovenie § 138 písm. i/ Trestného zákona...

... Každý z obžalovaných mal svoje postavenie v skupine a to bolo aj charakterizované zverenou úlohou alebo vykonávanou činnosťou. Už z tohto popisu konania obžalovaných je zrejmé, že medzi obžalovanými došlo k del'be úloh a konali koordinovaným spôsobom s cieľom spáchať trestný čin. Spôsob konania obžalovaných zodpovedá charakteristike organizovanej skupiny uvedenej v § 129 odsek 2 Trestného zákona, ktorej znaky sú uvedené v tomto ustanovení...

Najvyšší súd Slovenskej republiky taktiež nezistil nezákonnosť pri vykonávaní dôkazov. Tieto boli vykonané podľa ustanovení Trestného poriadku o dokazovaní. Skutočnosť, že okresný súd niektoré dôkazy odmietol vykonať, resp. ich z iných dôvodov nevykonal (napr. neboli známe identifikačné údaje osôb, ktoré mali byť vypočuté), neodôvodňuje tvrdenie, že dokazovanie, resp. jednotlivé dôkazy boli vykonané nezákonným spôsobom, pretože okresný súd vykonal dôkazy potrebné na rozhodnutie o vine i treste i ochrannom opatrení. Dovolací súd konštatuje, že obvinenému [REDAKOVANÉ] okresný súd žiadnu pritažujúcu okolnosť nepriznal, práve naopak, ukladal trest odňatia slobody po aplikácii mimoriadneho zmiernovacieho ustanovenia v § 39 odsek 1 Tr. zák. pri prevažujúcom množstve poľahčujúcich okolností a s prihliadnutím na okolnosti prípadu a osobu obvineného. Okresný súd jasne a logicky vysvetlil svoje úvahy o takomto postupe, keď obvinený [REDAKOVANÉ] konal pod vplyvom obvineného [REDAKOVANÉ], zúčastnil sa len jednej fázy únosu ako strážca poškodeného a tvrdo si ako baník zarába na živobytie. Týmto skutkovým zistením je dovolací súd viazaný a nie je podľa dovetku § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. oprávnený ho skúmať ani meniť...

... Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.“

38. Ako z citovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, najvyšší súd sa pre rozhodnutie podstatnými skutkovými, ako aj právnymi otázkami zaoberal a dal na ne presvedčivé odpovede. Dovolací súd jasne a zreteľne uviedol, prečo bolo potrebné dovolanie sťažovateľa odmietnuť, a prečo nebolo možné uznať sťažovateľom uvádzané dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. b), c), g) a i) Trestného poriadku.

39. Konajúci súd výstižne a presne reagoval na námietky, pre ktoré sťažovateľ spochybňoval rozhodnutia súdov nižších stupňov, ktorými bol v konečnom dôsledku odsúdený. Pokiaľ išlo o sťažovateľom namietané nezákonné zloženie senátu okresného súdu „2 T“, najvyšší súd jasne a zrozumiteľne uviedol, že samotná zmena v osobe prísediaceho nemala žiaden reálny dopad na jeho trestnú vec, keďže „zamenený“ náhradný prísediaci vo svojej podstate nebol vo veci nijako „činný“, pretože k situácii, ktorú predpokladá ustanovenie § 246 ods. 2 Trestného poriadku nedošlo, a teda v trestnej veci náhradný prísediaci nerozhodoval. Od predbežného prejednania obžaloby až do meritórneho rozhodnutia vo veci konali ako prísediace len [REDACTED] a [REDACTED]. Vo vzťahu k právu na zákonného sudcu preto bola irelevantnou aj polemika sťažovateľa o ústavnosti stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu č. Tpj 73/2014 zo 16. júna 2015, ktoré síce bolo súčasťou odôvodnenia rozhodnutia o dovolaní, avšak iba z dôvodu argumentačnej úplnosti bez významnej váhy vo vzťahu k riešeniu kľúčových otázok a samotnému výsledku dovolacieho konania.

40. Rovnako presvedčivo najvyšší súd ozrejmil, prečo nebolo možné akceptovať tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho práva na obhajobu v súvislosti s neprítomnosťou jeho obhajcu na niektorých vyšetrovacích úkonoch vykonaných pred vznesením obvinenia sťažovateľovi. Najvyšším súdom prijaté závery pritom nijako neodporujú procesnoprávnym predpisom, ktorými sa konanie riadilo. V potrebnom rozsahu sa dovolací súd venoval aj ďalším sťažovateľom namietaným skutočnostiam, ktoré sa týkali jeho práva na obhajobu.

41. Napokon dovolací súd neopomenul ani otázku subsumovania nižšími súdmi zisteného skutkového stavu pod konkrétnu právnu normu (trestný čin) a konštatoval jeho správnosť. Ústavný súd skutočne nemá, čo by argumentácii najvyššieho súdu vytkol. Za takýchto okolností stačí na obsah odôvodnenia tohto rozhodnutia ako ústavne súladný výraz nezávislého súdneho rozhodovania odkázať a pripomenúť, že odlišný názor sťažovateľa na hodnotenie posudzovanej trestnej veci nezakladá sám osebe opodstatnenosť ním predloženého tvrdenia o dôvodnosti ústavnoprávnej argumentácie upínajúcej sa na právo na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces vo všetkých jeho aspektoch.

42. Najvyšším súdom prezentovaný výklad a následnú aplikáciu príslušných ustanovení Trestného poriadku nie je možné považovať za také, ktoré by popierali ich zmysel, podstatu a účel. Ústavný súd poukazuje na ustálenú judikatúru, že pre ústavnú konformnosť odôvodnenia rozhodnutí súdov postačuje jasná a zrozumiteľná odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, pričom ani všeobecné súdy nemusia dať vo svojom rozhodnutí odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (III. ÚS 435/2013 a iné).

43. V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nie je prejavom interpretačnej alebo aplikačnej svojvôle a sťažovateľ v sťažnosti neuviedol takú argumentáciu vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu, ktorá by bola spôsobilá vyvolať pochybnosť o neudržateľnosti napadnutého

rozhodnutia z ústavného hľadiska. Uznesenie dovolacieho súdu rozhodne nemožno považovať za arbitrárne alebo neodôvodnené.

44. Všetky dosiaľ uvedené skutočnosti primäli ústavný súd k prijatiu záveru, že k zásahu do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy (v spojení s čl. 144 ods. 1 ústavy), základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy, základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tdo 35/2016 a jeho uznesením z 15. marca 2017 dôjsť nemohlo, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

45. Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy, ústavný súd v zhode so svojou ustálenou judikatúrou uvádza, že uvedený článok ústavy negarantuje konkrétne základné právo alebo slobodu, ale patrí medzi všeobecné ustanovenia definujúce charakter Slovenskej republiky. V prípade sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy však ústavný súd rozhoduje vždy len o porušení konkrétneho základného práva alebo slobody zakotveného v druhej hlave ústavy, prípadne práva zaručeného medzinárodnými zmluvami o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Z uvedeného teda vyplýva, že porušenie iných článkov ústavy možno podaním individuálnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietat len v spojení s namietaným porušením už konkrétne označeného základného práva alebo slobody (obdobne napr. II. ÚS 167/04, III. ÚS 300/06, III. ÚS 224/08). Keďže namietané porušenie označených práv sťažovateľa (čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru) zistené nebolo, nie je možné ani vysloviť záver o porušení už označeného základného ustanovenia ústavy.

46. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol aj v tejto časti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

47. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v návrhu na rozhodnutie vrátane jeho

žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom. Zjavná neopodstatnenosť podanej sťažnosti ako nedostatok podmienky jej prijateľnosti na ďalšie konanie je vzhľadom na podstatu námietok sťažovateľa takej povahy, že by ju nebolo možné odstrániť ani potom, ak by ústavný súd ustanovil sťažovateľovi kvalifikovaného právneho zástupcu. Ustanovenie právneho zástupcu sťažovateľovi v posudzovanej veci by preto nebolo účelné a ani hospodárne.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. apríla 2018